

UDENRIGSMINISTERIET

Besvarelse af spørgsmål 1 af
15. april 2008 til
udenrigsministeren stillet af
Folketingets Udvalg
vedrørende Færøske Forhold.

Spørgsmål nr. 1:

”Ministeren bedes sende udvalget et notat om, hvilke konsekvenser den islandske regerings inddragelse af skæret Hvalbakur har haft i forhold til det endelig forhandlingsresultat og fastlæggelsen af midtlinjen m.v.”

Svar:

Som det er oplyst i bemærkningerne til beslutningsforslaget, har såvel Færøerne/Danmark som Island hidtil i deres respektive lovgivninger defineret den maritime grænse mellem Færøerne og Island som "midtlinjen" uden præcis angivelse af dens forløb. Der har imidlertid ikke været enighed om midtlinjens forløb, idet Island har hævdet, at Hvalbakur ca. 35 sømil fra kysten (og knap 20 sømil uden for den basislinie, der ellers ville bestemme midtlinjens forløb) skulle indgå med fuld vægt i beregningen, hvorved midtlinjen ville forløbe tættere på Færøerne end ellers. Danmark/Færøerne har hævdet som udgangspunkt, at der ikke var tilstrækkelig folkeretlig basis for anvendelsen af Hvalbakur ved midtlinjeberegningen, og at skæret således ikke skulle tillægges vægt i beregningen. Der er følgelig opstået et gråzoneområde på ca. 3.660 kvadratkilometer, som begge parter har gjort krav på. Efter langvarige forhandlinger opnåedes imidlertid et foreløbigt kompromis ved "Agreed Minutes" indgået i Tórshavn den 25. september 2002 mellem Færøernes lagmand og Islands udenrigsminister. Løsningen gik ud på, at gråzoneområdet deltes efter en særlig formel, som desuden indebar gensidig adgang til fiskeri m.v. i en del af området, "Det særlige Område". På grundlag af "Agreed Minutes" og efterfølgende tekniske drøftelser i forbindelse med justering af basispunkter nåede parterne frem til overenskomstteksten, som undertegnedes i København og Reykjavík henholdsvis den 1. og 2. februar 2007.

I forbindelse med en maritim afgrænsning mellem to stater inden for 200 sømil er der, navnlig i et tilfælde som dette med modstående kyster, i såvel stats- som domspraksis en stærk formodning for, at grænsen bør følge midtlinjen, med sådanne eventuelle korrektioner, som en række særlige omstændigheder og relevante faktorer måtte tilsige. Blandt disse særlige omstændigheder er der eksempler på, at f.eks. en kystlængdeforskel eller eksistensen af små øer, holme eller skær har kunnet påvirke forløbet af en midtlinje.

Ved forhandling er man blevet enige om at fordele området mellem de to foreslåede midtlinjer, således at det forholdsvis lavvandede område syd for 63 grader og 30 minutter Nord (ca. 1240 kvadratkilometer) deles ligeligt, med gensidig fiskeriadgang i hele denne del af det hidtil omstridte område, medens området nord for denne linje (ca. 2420 kvadratkilometer), der er karakteriseret ved større vanddybder, deles med 60% til Island og 40 % til Færøerne. Alt i alt

deles hele området (ca. 3.650 kvadratkilometer) dermed i forholdet ca. 57% til Island og ca. 43% til Færøerne.

Det er åbenbart, at de to faktorer, der har betydet mest ved udformningen af det indgåede kompromis, på den ene side er spørgsmålet om vægt til Hvalbakur, og på den anden side er det færøske ønske om at bevare adgang til traditionelle fiskefelter. Med den aftalte pragmatiske løsning sikres fortsat uændret adgang til udøvelse af traditionelt færøsk fiskeri i hele den omstridte del af det lavvandede område på Færø-Islandsryggen. En af fordelene ved denne forhandlingsløsning – i modsætning til en domstolsprøvelse – er, at parterne i forbindelse med forhandlingsløsningen har kunnet enes om at tage sådanne særlige hensyn.